

**Karolinska
Institutet**

Forskning om sjukfrånvaro

Kristina Alexanderson

Professor i socialförsäkring

Sektionen för försäkringsmedicin

Karolinska Institutet

kristina.alexanderson@ki.se

www.ki.se/cns/forsakringsmedicin

Sjukfrånvaro är en mycket vanlig ordination i svensk sjukvård

**Ska baseras på
vetenskap och beprövad
erfarenhet**

Mycket tyckande

- lite 'vetande'

Många åtgärder
– få studier

Dokumentera!!!

Cochrane **Insurance Medicine**

<http://insuremed.cochrane.org/>

Statens kostnader

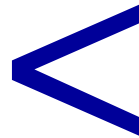
**Sjuk -
frånvaro**

\approx

**Hälso - &
sjukvård**

Forskning

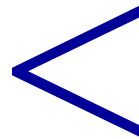
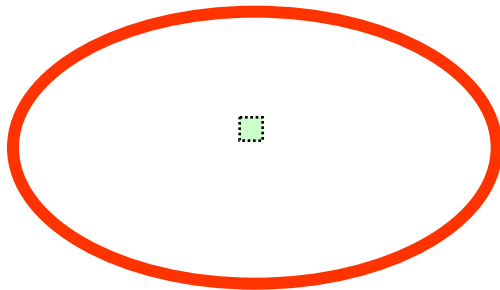
**Sjuk-
frånvaro**

**Hälso- &
sjukvård**

Forskning

Sjuk-
frånvaro

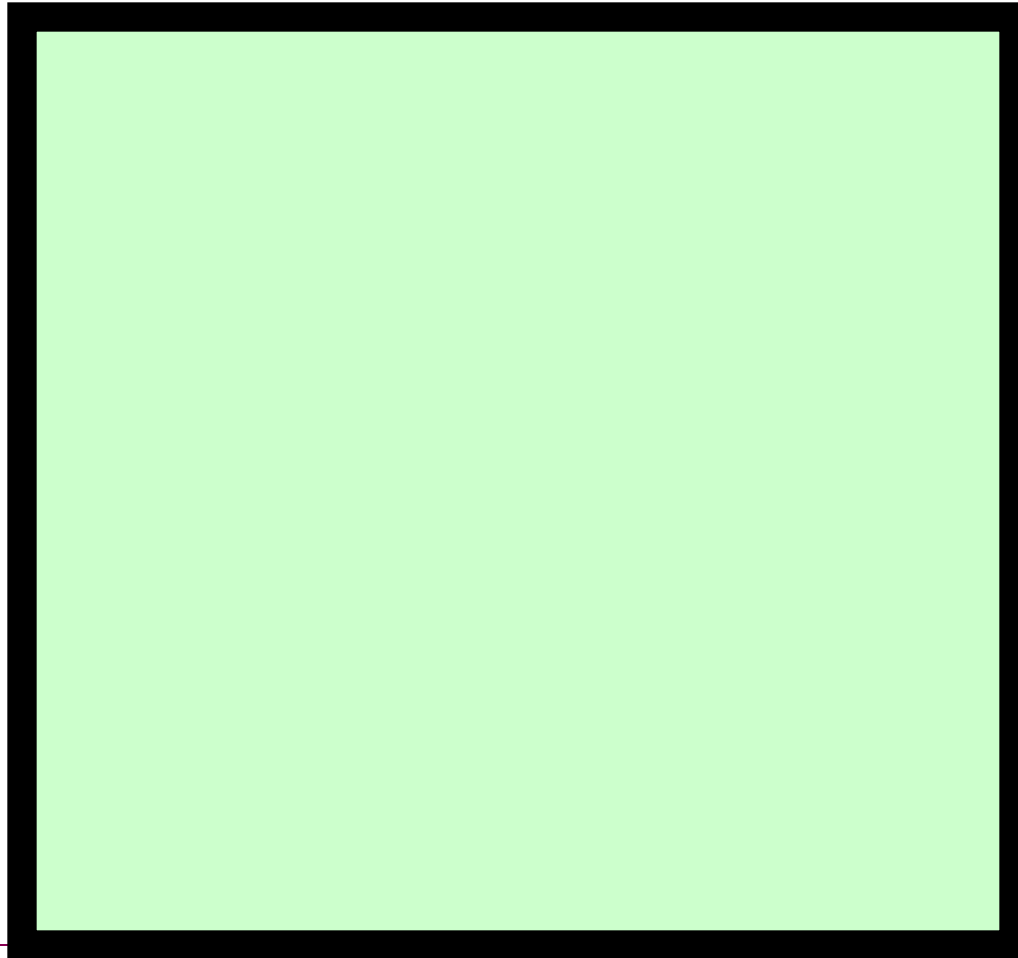
Hälsa - &
sjukvård

Forskning om:

Karolinska
Institutet

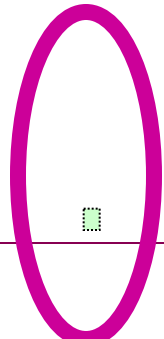
Risikfaktorer för sjukfrv.

Sjskr. praxis

Återgång i arbete

Konsekvenser av sjskr.

Diagnoser:

Rörelseorganen

Psykiska

Forskningsområden

1. Riskfaktorer för sjukfrånvaro
2. Konsekvenser av att vara sjukfrånvarande
3. Vad hindrar & främjar återgång i arbete
4. Sjukskrivningspraxis
5. Metod- & teoristudier

Generellt & i olika diagnoser, yrken, etc

Struktur för kategorisering av studier om sjukfrånvaro/sjukersättning

Vad som studeras	-Studiedesign -Data -Analyser	Perspektiv som tas i studien	Strukturell nivå de studerade faktorerna finns på -Studerade	Vetenskaplig disciplin	Diagnos
<p>1. <u>Riskfaktorer för sjukfrånvaro</u></p> <p>2. Konsekvenser av att vara sjukskriven</p> <p>3. Vad påverkar återgång i arbete</p> <p>4. Sjukskrivningspraxis</p> <p>5. Metoder, teorier</p>	<p><i>Design</i></p> <p>Fallstudie</p> <p><u>Tvärsnitt</u></p> <p>Longitudinell</p> <p>RCT, CT, etc</p> <p><i>Data</i></p> <p>Intervjuer</p> <p><u>Enkäter</u></p> <p><u>Register</u></p> <p>Journaler</p> <p>Akter</p> <p>Intyg</p> <p>Dokument</p> <p>Video</p> <p>Observationer</p> <p>Annat</p> <p><i>Analyser</i></p> <p><u>Kvalitativa</u></p> <p>Kvantitativa</p>	<p>Individens</p> <p>Familjens</p> <p><u>Arbetsgivarens</u></p> <p>Professionellas</p> <p>Sjukvårdens</p> <p>Försäkringens</p> <p>Lokalsamhäll.</p> <p><u>Samhällets</u></p>	<p>-<u>Individ</u> (fysisk, psykisk, beteende, social)</p> <p>-Familj</p> <p>-Arbetsplats</p> <p>-Lokalsamhälle</p> <p>-Nationell</p> <p>-Internationell</p> <p><i>Studerade</i></p> <p>Sjukskrivna</p> <p>Patienter</p> <p><u>Yrkesverksamma</u></p> <p>Försäkrade</p> <p>Befolkningen</p>	<p>-Antropologi</p> <p>-<u>Ekonomi</u></p> <p>-Filosofi</p> <p>-Folkhälsa</p> <p>-Historia</p> <p>-Juridik</p> <p>-Management</p> <p>-<u>Medicin</u></p> <p>-Psykologi</p> <p>-<u>Sociologi</u></p>	<p><u>Alla</u></p> <p><u>Musk.</u></p> <p><u>Psykiska</u></p> <p>CVD</p> <p>Cancer</p> <p>MS</p> <p>Hörsel</p> <p>Infektioner</p> <p>Skador</p> <p>Etc, etc</p>

Vilka studeras?

Sjukskrivna

Patienter

Anställda

Försäkrade

Befolkningen

A Venn diagram illustrating the relationship between different patient categories. It consists of three overlapping circles: a large dark purple circle labeled "Befolkningen" (Population), a medium pink circle labeled "Anställda" (Employees) nested within the purple circle, and a light pink circle labeled "Försäkrade" (Insured) overlapping both the purple and pink circles. At the bottom, a light blue oval labeled "Patienter" (Patients) overlaps the pink circle, and a smaller dark teal oval labeled "Sjuk-skrivna" (Sick-listed) overlaps the light blue oval.

Anställda

Försäkrade

Befolkningen

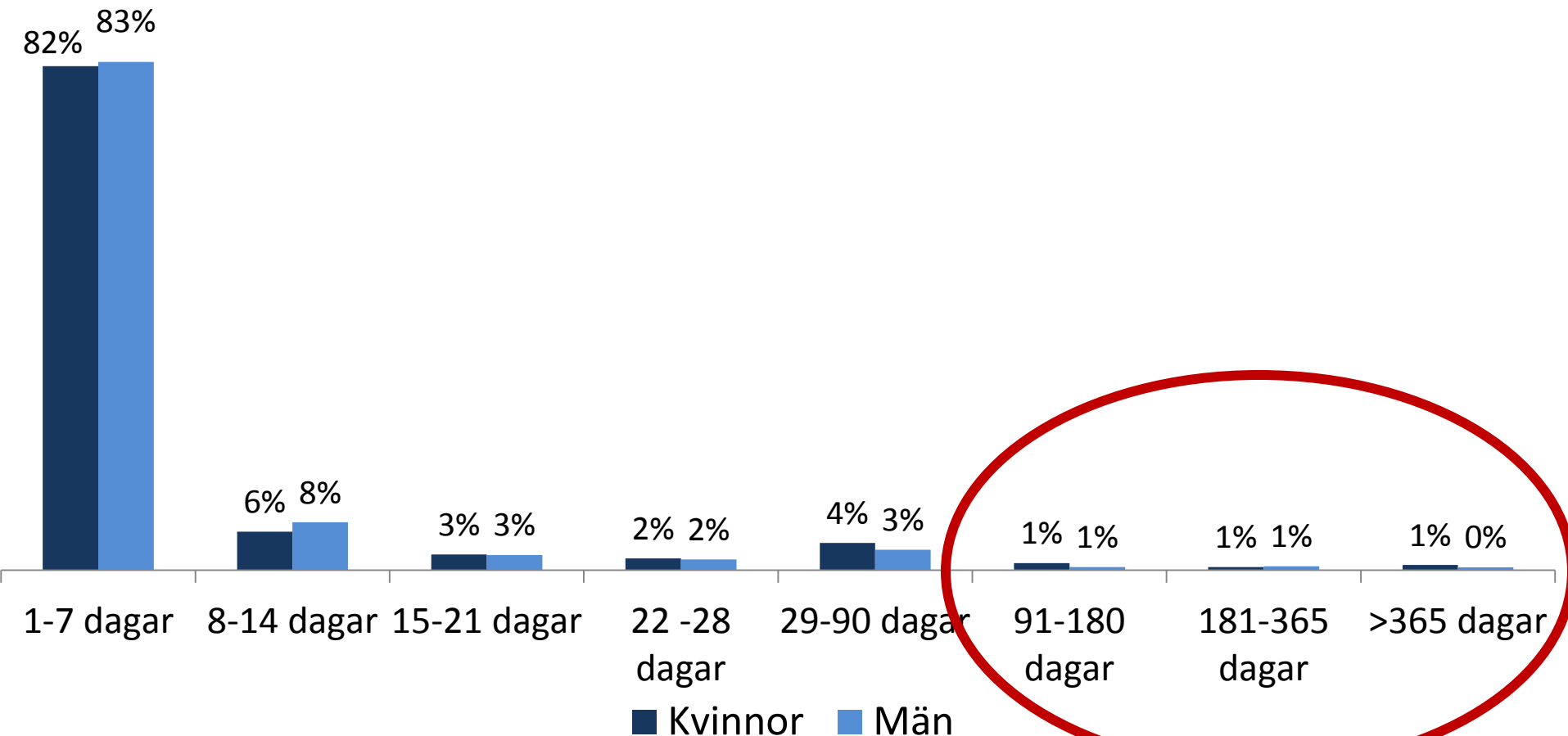
Patienter

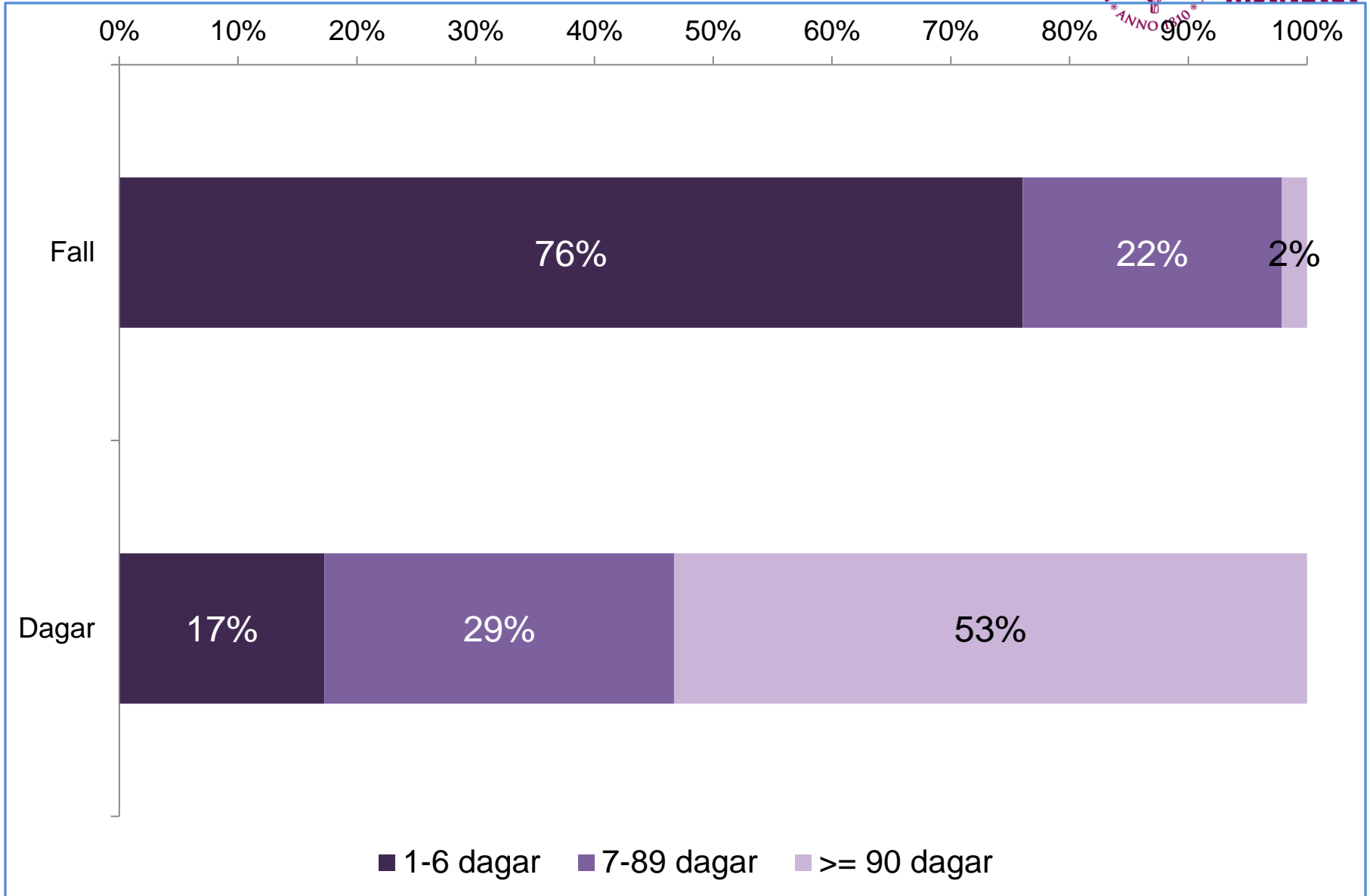
Sjuk-
skrivna

>100 olika mått på
sjukfrånvaro

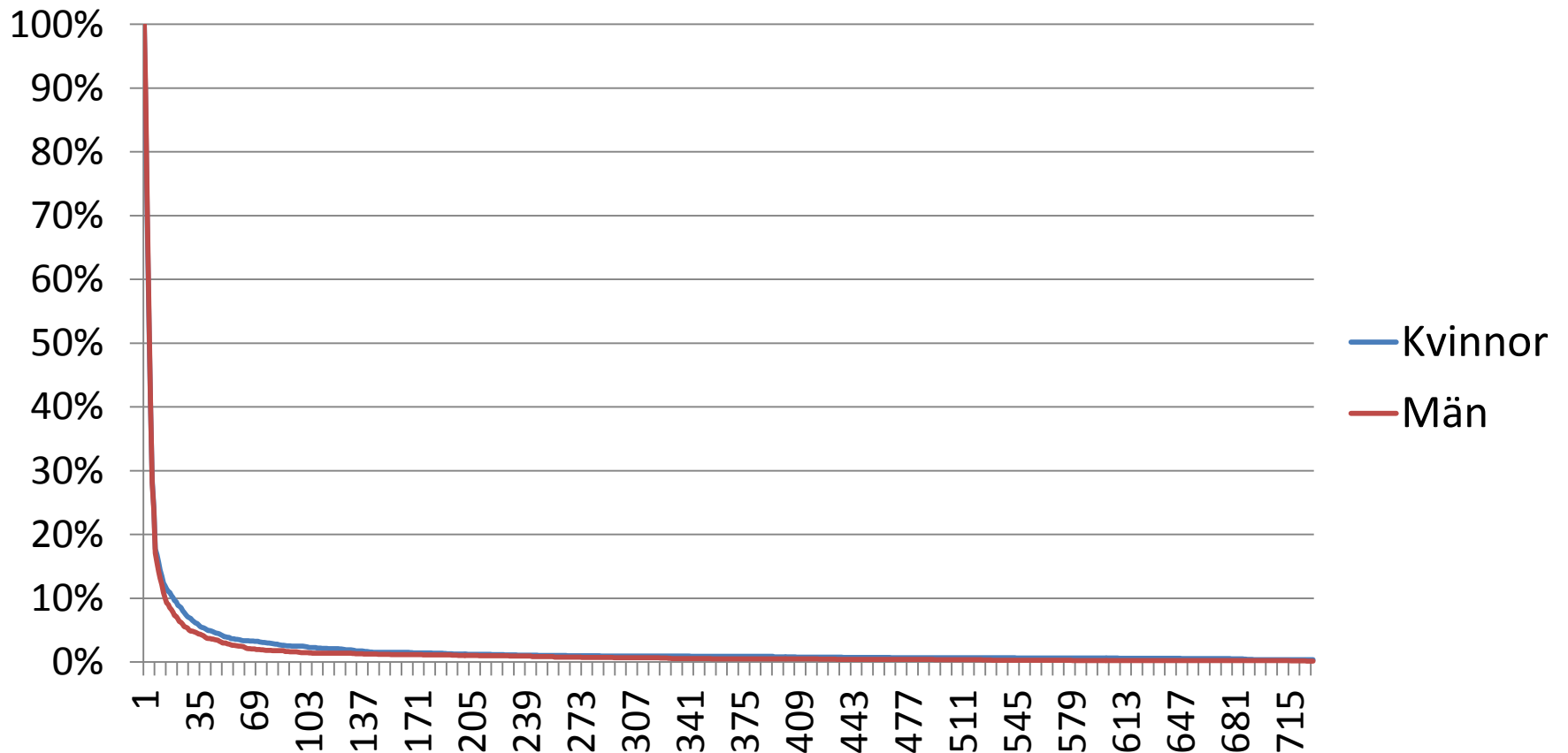
Andel nya sjukskrivningsfall under 2007 uppdelat i olika längd; Länspolisen i Stockholm

(http://ki.se/sites/default/files/sjukfranvaro_inom_polisen_2010.pdf)

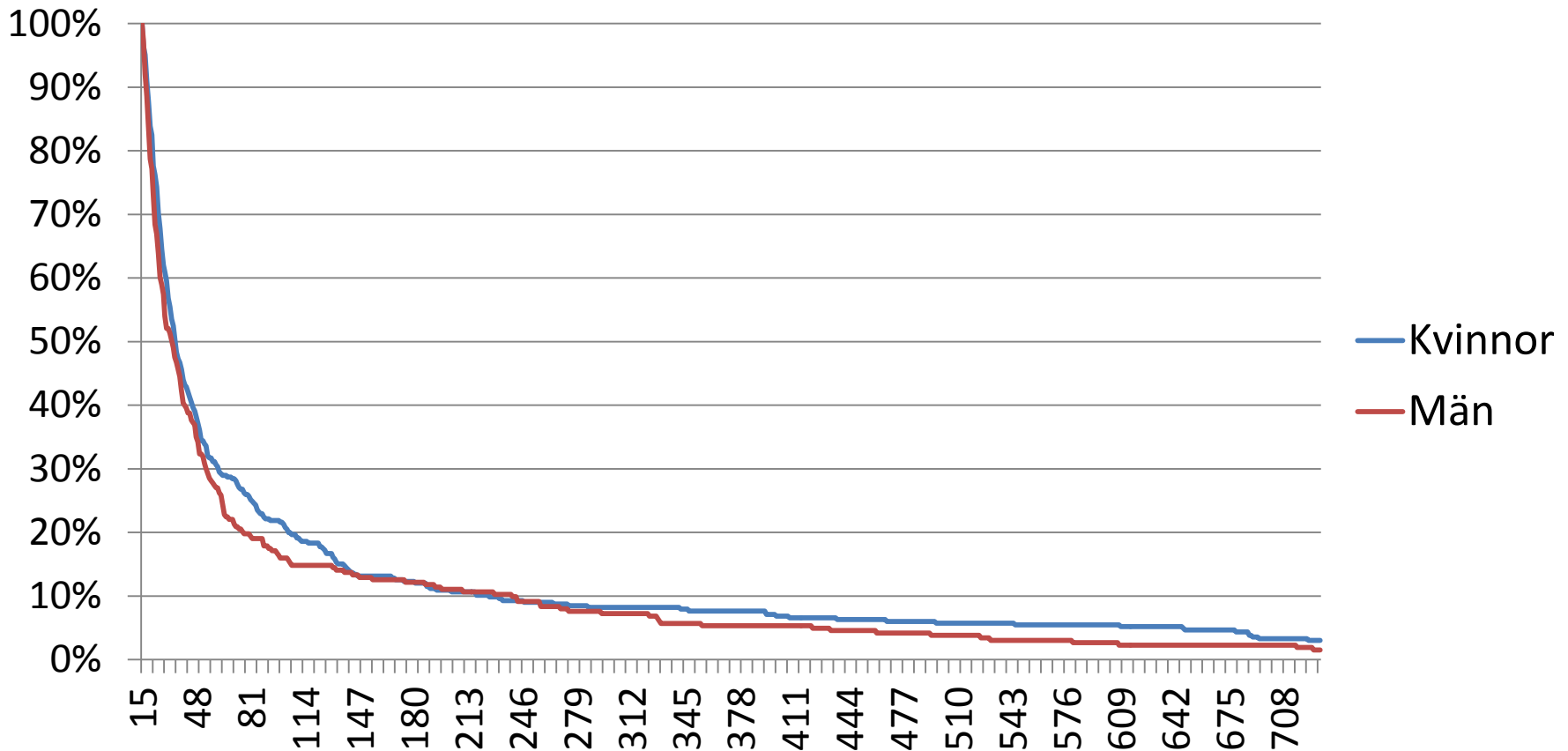

Andel sjukskrivningsfall som fortfarande pågår efter ett visst antal dagar

Andel sjukskrivningsfall som fortfarande pågår efter ett visst antal dagar. Gäller alla sjukskrivningsfall som påbörjades under 2007 och som var >14 dagar långa

Faktorer på individnivå som har samband med risken att bli sjukskriven

- Högre ålder
 - Kvinna
 - Utlandsfödd
 - Låg utbildningsnivå/socialgrupp
 - Fysiskt tungt arbete
 - Livsstil
 - Arbetslös
 - Glesbygd
 - Ensamstående mor med små barn
 - Sjukdom/skada? Samsjuklighet?
-

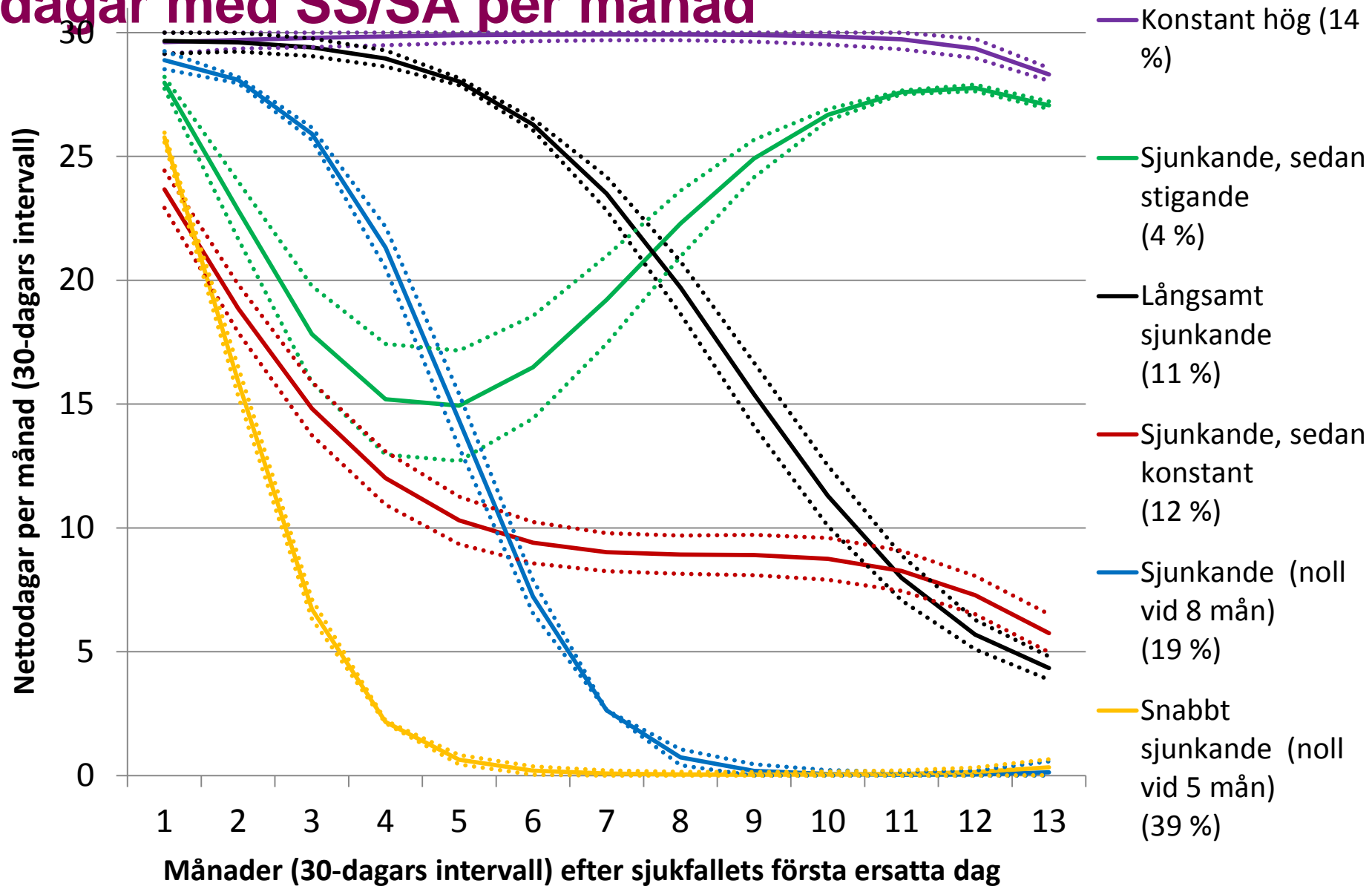

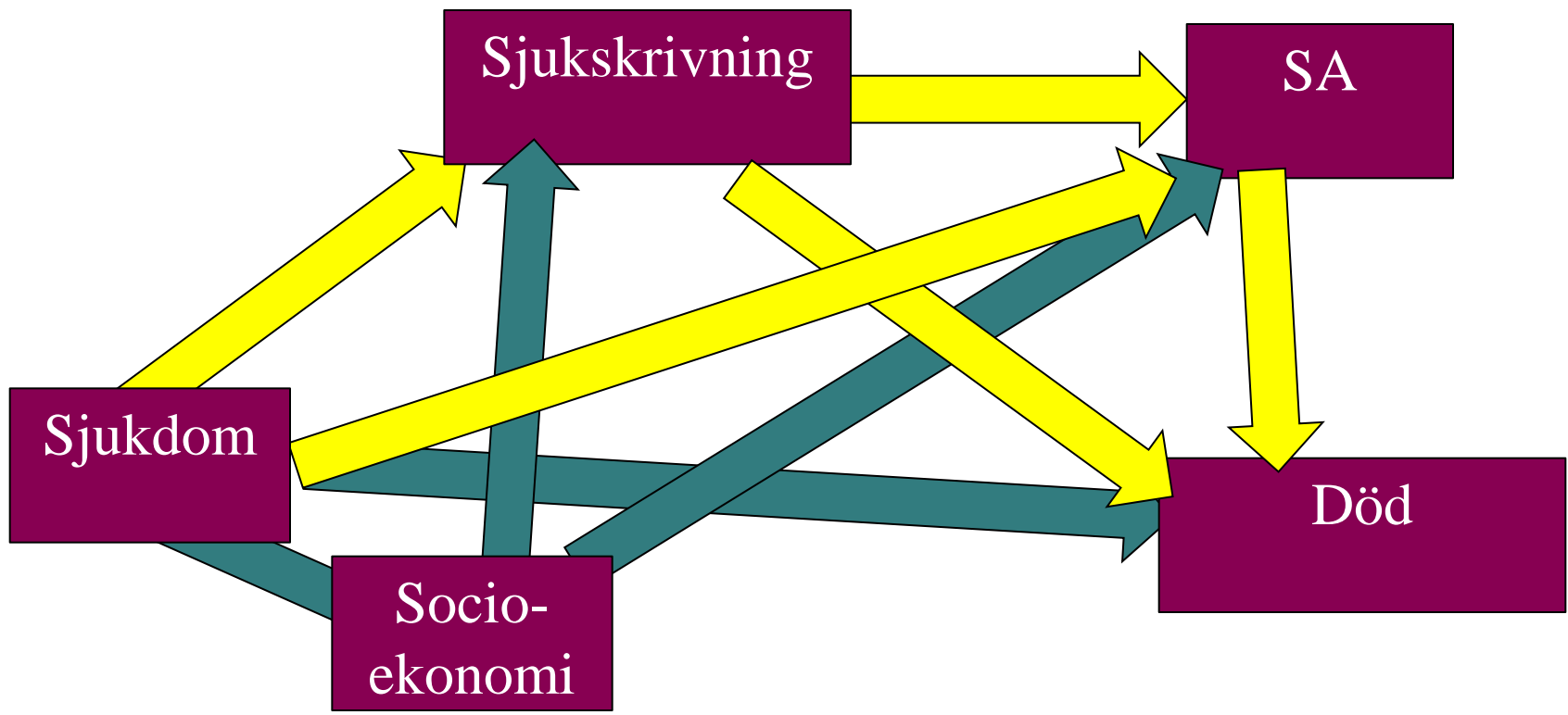
**Karolinska
Institutet**

Prognos av fortsatt sjukfrånvaro bland personer sjukskrivna >50 dagar i depressiv episod (F32) i ett nytt fall

Hinas m.fl. KI (SRS) 2015

Resultat – SS depression ≥ 50 dagar, antal dagar med SS/SA per månad

Konsekvenser av att vara sjukskriven

Positiva och/eller negativa

http://ki.se/sites/default/files/hela_huvudrapport_rev_maj_0.pdf

Konsekvenser av att vara sjukskriven för

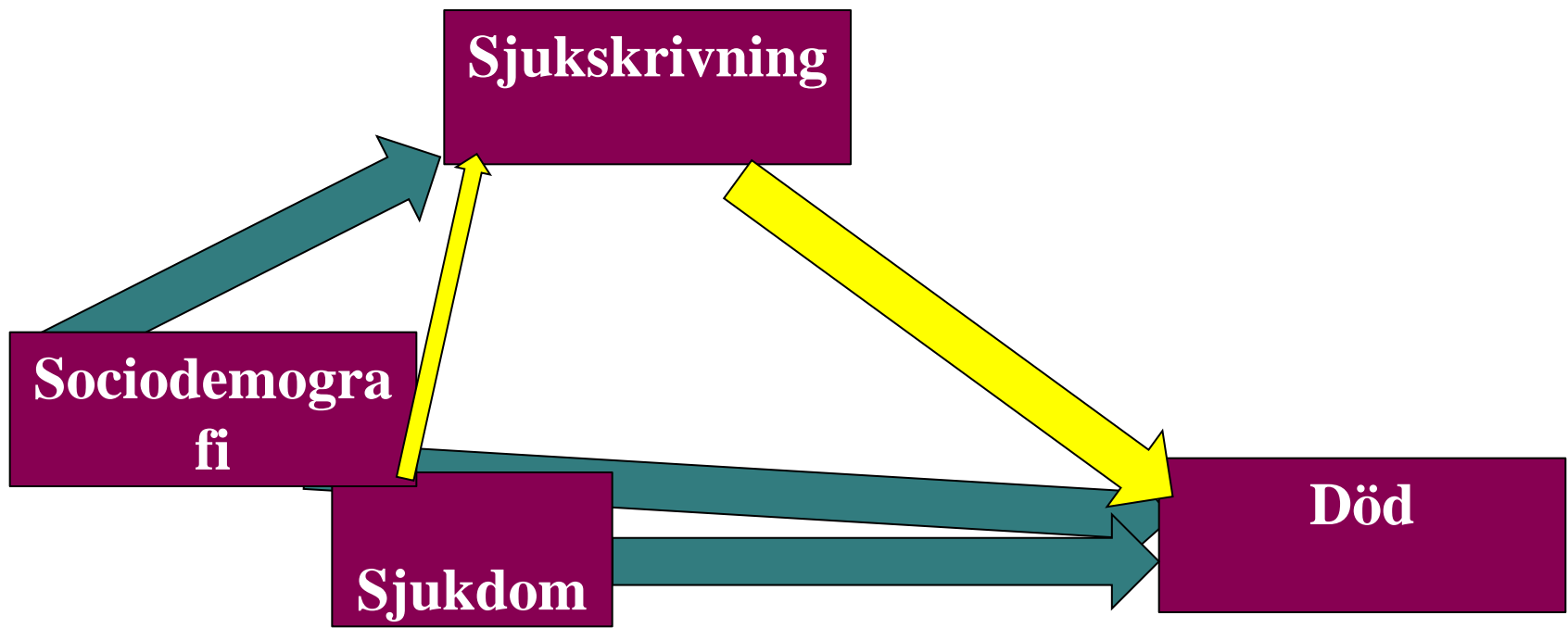
- Hälsa
- Sjuklighet
- Ekonomi
- Karriär
- Sociala kontakter
- Livsstil
- Självförtroende
- Funktionsförmåga
- Arbetsförmåga
- Sjukfrånvaro
- Aktivitets- eller sjukersättning (SA)
- Förtida död

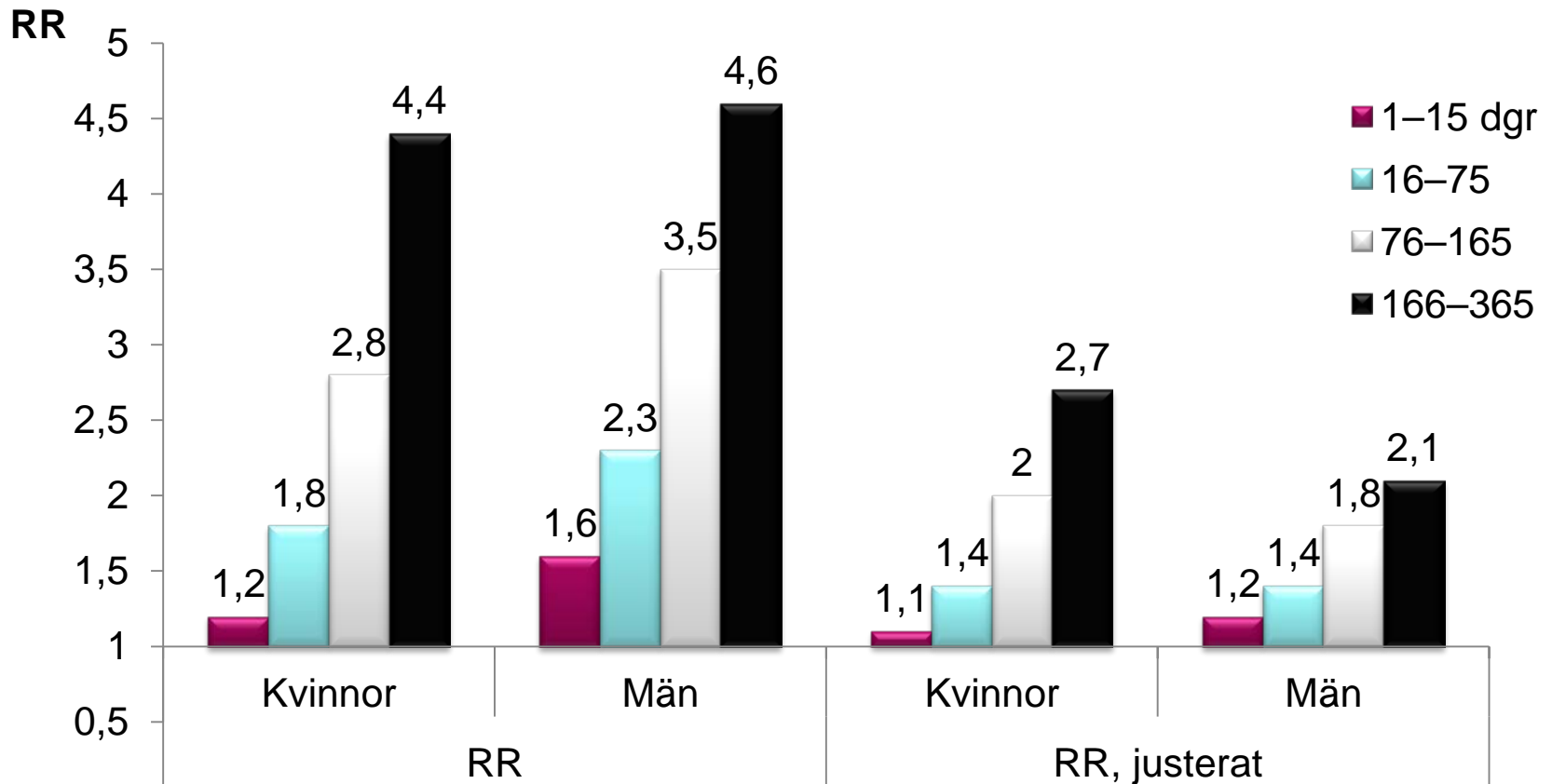
**Karolinska
Institutet**

Sjukskrivning och risk för förtida död

http://ki.se/sites/default/files/hela_huvudrapport_rev_maj_0.pdf

Sjukpenningdagar 1995 och relativ risk för död 1996-2006

Ref.grupp: Kvinnor resp. män med 0 dagar

Justerat för sociodemografiska faktorer och vårdtid

Risk för död i cancer 2005-2008

Nytt sjukskrivningsfall 2005	Ojusterat HR (KI 95%)	Justerat HR (KI 95%)
<u>Kvinnor</u>		
0	1	1
Ej psykisk diagnos	6,81 (6,42–7,23)	3,14 (2,94–3,34)
Psykisk diagnos	1,77 (1,47–2,13)	1,55 (1,28–1,88)
<u>Män</u>		
0	1	1
Ej psykisk diagnos	9,29 (8,78–9,83)	3,13 (2,94–3,33)
Psykisk diagnos	1,74 (1,36–2,27)	1,34 (1,04–1,74)

**Karolinska
Institutet**

Suicid

Risk för suicid 2005-2008

Nytt sjukskrivningsfall 2005	Ojusterat HR (KI 95%)	Justerat HR (KI 95%)
<u>Kvinnor</u>		
0	1	1
Ej psykisk diagnos	1,54 (1,15–2,05)	1,34 (0,99–1,80)
Psykisk diagnos	8,05 (6,26–10,4)	3,15 (2,39–4,16)
<u>Män</u>		
0	1	1
Ej psykisk diagnos	2,16 (1,83–2,56)	1,57 (1,32–1,87)
Psykisk diagnos	9,88 (8,21–11,9)	3,49 (2,85–4,28)

Risk för suicid 2005-8

sjukskrivning psyk diagnoser, Män

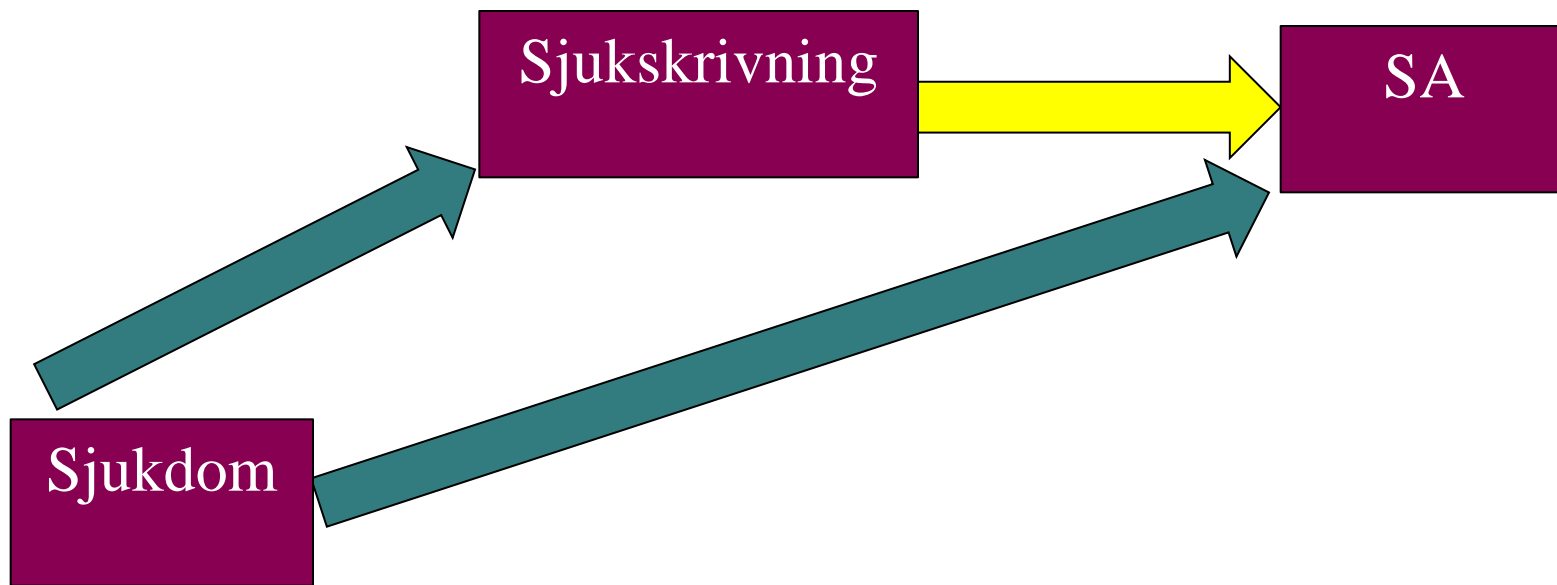
Sjukskrivning 2005	Modell 0 HR (KI 95%)	Modell 1 HR (KI 95%)
Ingen	1	1
Ej psyk diagnos	2,16 (1,83–2,56)	1,57 (1,32–1,87)
Psykiska diagnoser totalt	9,88 (8,21–11,90)	3,49 (2,85–4,28)
Organ./utvecklingsstörningar (F00-09, F70-89)	–	–
Störningar pga. psykoaktiva substanser (F10-F19)	19,48 (11,5–32,98)	2,06 (1,2–3,5)
Schizofreni (F20-F29)	32,89 (14,7–73,3)	3,25 (1,4–7,3)
Förstämmningssyndrom (F30-F39)	12,07 (9,2–15,8)	4,06 (3,1–5,4)
Neurotiska/somatoforma syndrom (F40-F42, F44-F49)	10,46 (6,3–17,4)	3,53 (2,1–5,9)
Stressrelaterade syndrom (F43)	5,48 (3,7–8,0)	3,67 (2,5–5,4)
Beteendestörningar (F50-F59, F90-99)	11,61 (4,4–30,9)	5,20 (1,9–13,9)
Personlighetsstörningar (F60-F69)	–	–

**Karolinska
Institutet**

Sjukskrivning och framtida risk för SA

http://ki.se/sites/default/files/hela_huvudrapport_rev_maj_0.pdf

Antal sjukpenningdagar 1995 och risk för SA 1996-2008

Sjukpenningdagar 1995	Ojusterad HR (KI 95%)	Justerad för ålder HR (KI 95%)	Justerad för ålder, vårdtid, utbildning, boende- och födelseregion HR (KI 95%)
<u>Kvinnor</u>			
0 dagar	1	1	1
1–15	2,19 (2,16–2,22)	2,24 (2,22–2,27)	2,09 (2,06–2,11)
16–75	3,25 (3,22–3,29)	3,18 (3,14–3,21)	2,8 (2,77–2,83)
76–165	6,12 (6,03–6,21)	6,1 (6,01–6,19)	5,21 (5,14–5,29)
166–365	17,19 (17–17,39)	16,61 (16,43–16,8)	13,71 (13,55–13,88)
<u>Män</u>			
0 dagar	1	1	1
1–15	2,49 (2,45–2,53)	2,39 (2,35–2,43)	2,02 (1,99–2,05)
16–75	3,87 (3,82–3,93)	3,55 (3,5–3,6)	2,72 (2,68–2,75)
76–165	7,37 (7,24–7,5)	6,64 (6,52–6,76)	4,65 (4,56–4,73)
166–365	20,69 (20,43–20,96)	19,29 (19,04–19,54)	12,83 (12,65–13,01)

Risk för SA 2005-2008

Sjukskrivning 2005	Kvinnor, HR (95% KI)		Män, HR (95% KI)	
	Ojusterade	Justerade	Ojusterade	Justerade
0	1	1	1	1
Ej psykisk diagnos	5,98 (5,84- 6,11)	4,88 (4,77- 5,00)	7,25 (7,08- 7,43)	4,62 (4,50- 4,74)
Psykisk diagnos	9,3 (9,1-9,6)	6,7 (6,5-6,9)	12,7 (12,2- 13,2)	5,94 (5,7- 6,2)
Organ./utvecklingsstörningar	58,44 (43,7- 78,0)	28,19 (21,1- 37,7)	111,19 (88,5- 139,7)	32,44 (25,8- 40,8)
Störn. pga. psykoaktiva substanser	10,26 (7,86- 13,41)	2,20 (1,68- 2,88)	11,63 (9,89- 13,69)	1,71 (1,45- 2,02)
Schizofreni	40,81 (33,86- 49,17)	8,00 (6,61- 9,67)	47,77 (40,21- 56,76)	9,35 (7,85- 11,15)
Förstämmningssyndrom	12,2 (11,7- 12,8)	7,4 (7,1-7,7)	16,0 (15,2- 16,9)	6,90 (6,5- 7,3)
Neurot./somatofo. syndrom	12,94 (11,99- 13,96)	8,62 (7,97- 9,31)	16,79 (15,23- 18,51)	7,27 (6,58- 8,03)
Stressrel. syndrom	6,2 (5,9-6,5)	5,7 (5,5-6,0)	6,7 (6,2- 7,3)	5,49 (5,1- 5,9)
Beteendestörn.	8,91 (7,60- 10,44)	6,48 (5,52- 7,59)	11,05 (8,68- 14,07)	6,48 (5,08- 8,25)
Personlighetsstörn.	45,16 (32,85- 62,08)	12,74 (9,2- 17,5)	45,88 (30,49- 69,06)	7,85 (5,20- 11,83)

**Karolinska
Institutet**

Enkät till 17.500 personer sjukskrivna i 4-8 månader 2013.

http://ki.se/sites/default/files/bemotande_rapporten_juni_2014.pdf

<http://ki.se/sites/default/files/socialforsakringsrapport-2014-19.pdf>

Sjukskrivningsdiagnos och att ha upplevt positivt resp. negativt bemötande från Försäkringskassan (FK) och hälso- & sjukvården (HS)

